

MODERNÍ PROVOZ

Bezpečnost, čistota a ekologie v souvislostech
05/2019

**PRÁCE VE VÝŠKÁCH:
POZOR NA „MALÉ
VELKÉ“ VÝŠKY**

**KDYŽ NÁS KLAME ZRAK:
VIZUÁLNÍ GRAMOTNOST
ZVYŠUJE BEZPEČNOST
PRÁCE**

str. 16

PRODUKTOVÉ NOVINKY

• Žebříky, schůdky a plošiny

HAPPY END

OBSAH

- 3/ Hlavní téma:
Práce ve výškách: Pozor na „malé velké“ výšky
- 7/ Téma:
HSE Forum 4.0: Dva dny ve vysokém tempu a na úrovni
- 10/ Rozhovor:
Keith Hole: Snažme se bezpečnost práce usnadnit
- 11/ Z praxe:
Když nás klame zrak: Vizuální gramotnost zvyšuje bezpečnost práce
- 15/ Poradna:
Co na to odborníci?
- 16/ **Novinky a produktová nabídka**
- 18/ **Zajímavosti**

Milí čtenáři,

my, Češi, jsme chatařskou velmocí. Spoustu času trávíme zvelebováním a údržbou svých chat a chalup. A možná to je i důvod, proč bohužel vedeme ve statistikách smrtelných úrazů po pádu ze žebříku. Pády z výšky obecně jsou velmi častou příčinou pracovních úrazů. Paradoxně jsou nejrizikovější „malé“ výšky. Proč tomu tak je a co dělat pro větší bezpečnost, se dočtete hned v úvodu nového vydání Moderního provozu.

Přečtete si v něm i o tom, že ne vždycky vidíme věci takové, jaké opravdu jsou. A že tato vizuální zkreslení mají vliv na bezpečnost práce. S tím, jak zvýšit naši vizuální gramotnost a předcházet rizikům na pracovišti, poradí text od Joy Inouye z Campbell Institute v USA.

Nenechte si ujít zážitky z konference HSE Europe 4.0, která proběhla v září v Praze, a rozhovor s místopředsedou britské mezinárodní organizace pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci IOSH Keithem Holem.

A na závěr obvyklá otázka. Co má podle vás na svědomí 742 000 úmrtí ročně?

Za touto cifrou, která představuje téměř dvojnásobek obyvatel Brna, se neschovává válečný konflikt, terorismus ani přírodní katastrofa. Odpověď najdete v rubrice Zajímavosti. Už tady vám ale můžu slíbit, že je možné počet obětí snížit a dozvíte se i jak.

Přeji vám příjemné čtení, a až budete v práci, doma nebo na chatě lézt po žebříku, prosím, dávejte na sebe pozor.

Mgr. Markéta Reedová, MPA
šéfredaktorka

MODERNÍ PROVOZ

Odborný časopis o bezpečnosti, čistotě a ekologii v souvislostech

05/19
Listopad 2019
Vychází 5x ročně
Neprodejný výtisk

Vydavatel:
HAPPY END CZ, a.s.
Argentinská 3
170 00 Praha 7
www.happyend.cz

Redakce:
redakce@moderniprovaz.cz

Redakční rada:
Ondřej Sobička
David Lošťák
Ing. Jan Hrdina
Mgr. Petr Kaňka
(konzultant BOZP)

Šéfredaktorka:
Mgr. Markéta Reedová, MPA

Redaktorka:
Mgr. Lucie Hrdinová

Jazyková korektura:
Proofreading.cz
www.proofreading.cz

Tisk:
Triangl, a.s.
www.trianglprint.cz

Grafická úprava:
Grafické studio Eternia
www.eternia.cz

MK ČR E 23625 ISSN 2571-4260

PRÁCE VE VÝŠKÁCH: **POZOR NA „MALÉ VELKÉ“ VÝŠKY**

Zemská přitažlivost převážně pracuje v náš prospěch, ale někdy se může obrátit i proti nám. Zvláště pokud pracujete ve výškách. Loni si v České republice pády z výšky na účet připsaly 16 % všech závažných pracovních úrazů. K nejčastějším příčinám patří i ve světě. Navíc se firmám dost prodraží. Pády z výšky totiž patří k vůbec nejnákladnějším pracovním úrazům.

Ve Velké Británii tvoří pády z výšky čtvrtinu pracovních úrazů a výrazně se podílejí i na úrazech, které končí trvalou invaliditou. V žebříčku, který mapuje nákladnost pracovních úrazů v americkém průmyslu (The Liberty Mutual Workplace Safety Index), jim pak patří 4. pozice. Pro americké firmy to znamená ztrátu 5 miliard dolarů každý rok.

Češi drží v padání ze žebříku smutné prvenství

Nikde jinde na světě se prý tak často neumírá po pádu z žebříku jako u nás v Česku. Alespoň to tvrdí mapa Deadly Spots, kterou v roce 2012 uveřejnila BBC Future. Nicméně své o pádech z výšky a následcích vědí i jinde. Brit Jason Anker před 26 lety spadl na stavbě z žebříku ze tří metrů a dodnes je upoutaný na invalidní vozík.

Zpětně je až brutálně upřímný a otevřený: „Mohl jsem tomu zabránit. Vůbec se to nemuselo stát. Proti pádu jsem nebyl dostatečně zajištěný, podcenil jsem rizika, byl jsem pod tlakem šéfa i kolegů, navíc po flámu a cítil jsem se pod psa.“

„Nebyla to chyba jen mého šéfa, který mě tam poslal. Mohl jsem odmítnout. A každý den se probouzím s pocitem, že jsem to neudělal a přišel jsem o možnost běhat na hřišti se svými dětmi a teď i s vnoučaty. Navíc jsem v jednu chvíli celou situaci neunesl. Nechtěl jsem žít a propadl jsem alkoholu a drogám. Rozpadlo se mi manželství a trpěli i ostatní lidé v mojí blízkosti,“ dodává Jason a i teď po 26 letech má slzy v očích.

Naštěstí už má ale pro co žít. Tráví čas se svými dětmi a vnoučaty a své zkušenosti předává ostatním. Pomáhá jiným, aby se vyhnuli zbytečným pracovním úrazům jako on. Založil iniciativu Proud2beSafe a jeho bezpečnostní školení jsou velmi populární a inspirativní.

Pozor na zdánlivě malou výšku

Je to paradoxní: K velkému počtu pádů s vážnými i smrtelnými následky nedochází vysoko nad zemí, jak bychom si mohli myslet, ale ve výšce mezi 1,5 až 3 metry. Při pádu z této výšky tělo totiž nestačí rotovat zpátky na nohy a člověk často dopadne na hlavu nebo na záda. A to je životu nebezpečné. Ostatně tak tomu bylo i v případě Jasona Ankera.

Legislativní minimum:

- Nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky.
- Zákoník práce v § 103, odst. 2 a 3, a v § 3, odst. 4.
- Posuzování pracovní způsobilosti upravuje vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČR č. 79/2013 Sb.
- Technické požadavky na žebříky – ČSN EN 131

Jason Anker dnes školí ostatní, jak předcházet zbytečným pádům

Nejčastěji k pádům dochází ve stavebnictví a opravdu to nebývá pád z mrakodrapu, ale z výšky mezi 1,5 a 3 metry.

Petr Kaňka, konzultant BOZP

To, že k nebezpečným pádům dochází v tomto rozmezí velmi často, potvrzují i odborníci. „Kategorie úrazů, za kterými stály pády osob a pády břemen z výšky, byla v roce 2018 nejčetnější z pohledu smrtelných pracovních úrazů. Celkem 42 % těch, kteří v roce 2018 zemřeli při práci, spadá do této kategorie. Dokonce předčila obvyklou nejčastější příčinu – dopravu a dopravní nehody. Nejčastěji k pádům dochází ve stavebnictví a opravdu to nebývá pád z mrakodrapu, ale z výšky mezi 1,5 a 3 metry,“ upozorňuje Petr Kaňka, konzultant BOZP.

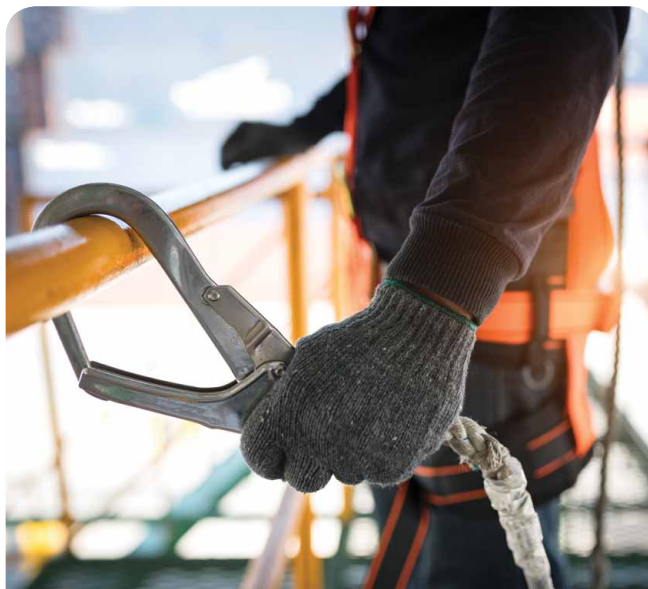
„Právě hranice 1,5 metru je zvolena jako ta, kdy musíte přijmout opatření. V této výšce extrémně stoupá pravděpodobnost úmrtí, zároveň ale tato výška nevyvolává dostatečný respekt,“ dodává Kaňka.

Podle Larryho Wilsona, specialisty na bezpečné chování, pak dochází k úrazům nejčastěji ve střední části spektra rizikovitosti činností. „Většina úrazů se stane při činnostech, které nejsou až tak nebezpečné. Právě takovým přestaneme věnovat dostatečnou pozornost. Jednáme automaticky a podvědomě. To může vést ke zbytečným chybám, nebo dokonce k vážným i smrtelným úrazům,“ vysvětluje Wilson a dodává: „Důležité je najít způsob, jak znovu zapojit do naší práce vědomí a plnou pozornost, a to i u zdánlivě rutinních činností.“

Pozor na rutinu a podcenění

Ruku na srdce, když vás někdo pošle do výšky 20 metrů, vaše pozornost a důraz na bezpečnost budou úplně jiné, než když vás čeká práce „jen“ ve dvou či třech metrech. A právě to je kámen úrazu. Mnohdy bohužel doslova. Pády ze žebříku s podceněním rizik úzce souvisí. Podceňuje se vybavení ochrannými prostředky i přístup a chování.

To potvrzuje i specialista na práce ve výškách Martin Dvořák ze společnosti DELTA PLUS: „Ve většině případů dojde k pádu kvůli podcenění rizika. A často jde i o vědomé ignorování pracovních postupů. Může to vyplývat už z toho, že manažeři pro bezpečnost práce rizika práce ve výškách špatně posuzují. Tím pádem chybí vhodné ochranné pracovní prostředky, metodika i proškolení.“

Práce ve výškách s HAPPY ENDEM

Chraňte zaměstnance i renomé svojí firmy. Zajistíme vše kolem bezpečné práce ve výškách.

Vyhodnotíme, jaká jsou rizika pádu z výšky na vašem pracovišti, připravíme návrh řešení a postaráme se o jeho realizaci. Práci ve výškách řešíme se vším všudy. Zajistíme pro vás vhodné bezpečnostní produkty, vyřešíme revize OOPP a připravíme školení na klíč.

Více informací najdete na stránkách www.happyend.cz/sluzby

Zaměstnanci také často nechtějí ztrácet čas s nasazením postroje, zachytávače pádu nebo přílby. „Sice tak možná ušetří pár minut času, ale riskují tím zdravím a mnohdy i život,“ dodává Martin Dvořák.

Prevence musí být komplexní

Jak tedy zbytečným pádům předcházet? Samotná práce ve výšce je pouze jedním z dílků v BOZP skládáče. Zapojit se musí i další techniky a metody, které úroveň firemní kultury ovlivní celkově.

Inspirací může být i program SafeStart, jehož autorem je Larry Wilson. Ten pomáhá předcházet zbytečným chybám a zvyšuje bezpečnost práce v desítkách firem po celém světě. Zajímavý je i koncept vizuální gramotnosti, o kterém v tomto vydání také píšeme. Nicméně připravili jsme i několik konkrétních rad a tipů. »

Na co si dát ve výšce pozor

Zodpovědný přístup začíná kvalitním posouzením rizik, pokračuje důkladným školením s profesionály, vhodným vybavením a končí evakuačním postupem.

„Častou příčinou pádů ze žebříku bývá i jeho nevhodné umístění. Žebřík musí být stabilní sám o sobě a není možné, aby ho přidržoval někdo z kolegů,“ říká Jana Zemanová, produktová specialista ze společnosti HAPPY END. „Při výběru žebříku nešetřete. Musí být vyrobený z kvalitního materiálu a vyhovovat normě ČSN EN 131.“

Ještě několik cenných rad z praxe přidává Martin Dvořák z DELTA PLUS. „Pokud je žebřík pevnou stavbou, tedy pevně spojený s budovou nebo s technologií, upřednostňuje se vertikální life-line v podobě lana nebo kolejnice,“ doporučuje Martin Dvořák a dodává: „Když jde o mobilní žebřík, který není s budovou nebo technologií pevně spojený, je možné v interiéru použít jištění na laně nebo na samonavíjecím záchytném zařízení. To musí být kotvené v certifikovaném kotevním bodě nad žebříkem. Když kotevní bod není nebo jde o práci v exteriéru, lze použít zachycovač pádu s dvojitým popruhem. A místo žebříku raději použít plošinu.“

Častou příčinou pádů ze žebříku bývá i jeho nevhodné umístění. Žebřík musí být stabilní sám o sobě a není možné, aby ho přidržoval jen někdo z kolegů.

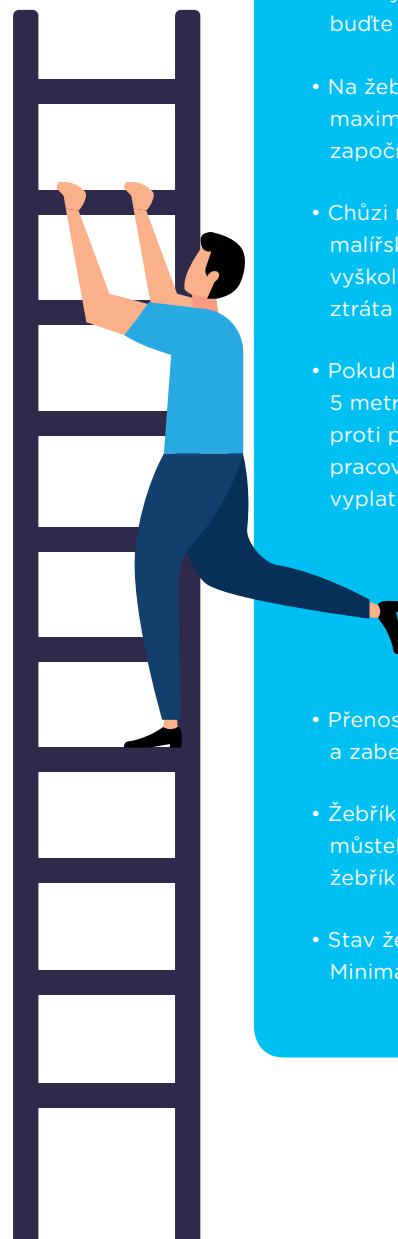
Jana Zemanová, produktová specialista, HAPPY END

Pokud budete vy nebo vaši zaměstnanci příště stoupat po jednotlivých příčkách žebříku, pamatujte, že jeho používání má svá pravidla. A jakkoli se mohou zdát jasná a vlastně zbytečná, jejich podcenění může mít velmi vážné následky.

Při práci ve výškách totiž neplatí něco jako „malé velké“ výšky. Až tedy budete chtít příště mávnout rukou nad tím, že se váš zaměstnanec nijak nejistí a nechrání, protože „je to přece jen 2–3 metry“, vzpomeňte si na Jasona Ankera a jeho příběh.

13 rad pro bezpečnou práci se žebříkem i na žebříku

- Na žebříku provádějte krátkodobé a fyzicky méně náročné práce jen s ručním nářadím.
- Nepoužívejte nebezpečné nástroje a nářadí, jako jsou třeba přenosné řetězové pily nebo pneumatické nářadí.
- Zvolte vhodné oblečení a pevnou kvalitní obuv. Rozhodně nezapomínejte na rukavice, ochranné brýle a přilbu.
- Po žebříku nesmí vystupovat, sestupovat ani na něm pracovat více lidí najednou.
- Nikdy nepracujte na posledních žebříkových stupních. Konec žebříku slouží jako případná opora.
- Respektujte takzvaný tříbodový kontaktní systém: V každém okamžiku se žebříku držte ve třech bodech: 2 ruce + 1 noha nebo 2 nohy + 1 ruka. A pokud jste na žebříku, buďte k němu obráceni obličejem.
- Na žebřík patří břemena o hmotnosti maximálně 15 kilogramů. Do této váhy započítejte i své oblečení a výstroj.
- Chůzi na dřevěném dvojitém žebříku (např. při malířských pracích) mohou provádět pouze vyškolení zaměstnanci a jen tam, kde nehrozí ztráta stability.
- Pokud pracujete na žebříku ve více než 5 metrech, musíte být podle zákona zajištěni proti pádu pomocí osobních ochranných pracovních prostředků. Zajistit se ale rozhodně vyplatí i níže.
- Žebřík musí být dostatečně dlouhý a ve správném sklonu. Správně umístěný žebřík má blíž ke schodišti než k horolezecké stěně.
- Přenosné žebříky pořádně upevněte a zabezpečte.
- Žebřík nikdy nepoužívejte jako přechodový můstek. Výjimkou jsou případy, kdy je k tomu žebřík určen výrobcem.
- Stav žebříku pravidelně kontrolujte. Minimálně jednou ročně.

HSE FORUM 4.0: DVA DNY VE VYSOKÉM TEMPU A NA ÚROVNI

Na začátku září se do Prahy z různých koutů světa sjelo více než 100 odborníků na bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Co přimělo vytížené profesionály z různých oborů, aby přijeli právě do Prahy? Kromě dobrého piva a nádherných památek jim naše metropole nabídla ještě něco navíc: Příležitost diskutovat nové trendy v BOZP na konferenci HSE FORUM 4.0.

Program se snažil ukázat bezpečnost práce v širších souvislostech, kdy v centru všeho dění stojí člověk. Ostatně, právě taková je vize HSE 4.0, chcete-li po česku BOZP 4.0.

Dva dny, vysoké tempo a ani chvíle nudy

Určitě už jste zažili akci, kde jste se tiše modlili za brzký konec. HSE FORUM 4.0 k takovým určitě nepatřilo. Živou atmosféru konference udržoval i moderátor Keith Hole. Zkušený HSE konzultant, který se v oboru pohybuje už řadu let a aktuálně je místopředsedou mezinárodní organizace IOSH, trefnými a svižnými komentáři vyzdvihoval důležité myšlenky, šel k jádru věci a vhodně doplňoval řečníky.

Jason Anker: Když vám vteřina změní zbytek života

Konferenci svou přednáškou otevřel Jason Anker, zakladatel Proud2bSafe. Ten sám zažil, jak může úplně zbytečný pracovní úraz obrátit život naruby. A nejen jemu, ale i jeho rodině, přátelům a kolegům. Během svého vystoupení otevřel několik důležitých témat, která se prolínala i dalšími příspěvky: Má se firma starat o zdravý životní styl svých zaměstnanců? Týká se bezpečnost práce jen některých nebo nás všech? A co všechno má vliv na kulturu bezpečnosti ve firmách?

Edna Besnainou z ERM Group představila výsledky mezinárodního průzkumu na téma bezpečnosti »

práce. Zúčastnili se ho manažeři ze 120 společností, které zaměstnávají 6,8 milionu lidí. Výsledky prozradily, že tlak na zvyšování bezpečnosti stále roste, a to ze strany zaměstnanců, zákazníků, dodavatelů, regulačních orgánů i občanských iniciativ. Tento trend se pak musí promítnout do obchodních a investičních strategií firem.

Dotazovaní manažeři se také shodli na tom, že se do řízení bezpečnosti práce musí zapojit vedení na všech úrovních. To ale vyžaduje rozdílný přístup a vhodný trénink. Edna Besnainou proto ukázala i praktické ukázky ze školení, které je navrženo speciálně pro management. Využity jsou v něm i techniky z jiných odvětví, jako je například Concept of Visual Literacy, o kterém v tomto čísle také najdete článek.

„Dnešní manažer HSE musí rozumět byznysu, ve kterém se jeho firma pohybuje. A to nejen z pohledu technických znalostí, ale i manažerských dovedností.“

Dr. Waddah S. Ghanem Al Hashmi

Al Hashmi: Úloha „bezpečáka“ v proměnách času

O měnící se roli manažera HSE, lidově řečeno „bezpečáka“, mluvil Dr. Waddah S. Ghanem Al Hashmi. Vystudoval bezpečnost práce a na této pozici i začínal. Aktuálně je členem vedení Emirates National Oil Company.

„Dnešní manažer HSE musí rozumět byznysu, ve kterém se jeho firma pohybuje. A to nejen z pohledu technických znalostí, ale i manažerských dovedností,“ vysvětloval v diskuzi Al Hashmi a pokračoval: „Abyste dokázali přesvědčit nadřízené k investicím do bezpečnosti práce, musíte mluvit jazykem byznysu, vědět něco o rozpočtování, o investicích a jejich návratnosti, učit se strategicky přemýšlet a jednat. Jen tak se stanete rovnocenným partnerem a vaše kredibilita vzroste.“

V L'Oréal Group řeší i wellbeing

„Většina úrazů se stane mimo pracoviště, ale i tak to má pro náš byznys negativní dopad. Ztrácíme tím zkušené a kvalitní lidi, protože onemocní a někdy se už nemohou vrátit zpět do práce,“ vysvětloval Yannick Loberger, proč v L'Oréal Group

Účastníci se zapojovali do živých diskuzí

„Každý HSE profesionál si přišel na své. V programu byly teoretické přednášky i příklady z praxe od manažerů výrobních závodů, ve kterých popisovali své zkušenosti s bezpečnostními programy.“

Petr Pilař, EHS manažer společnosti TE Connectivity v České republice

vsadili na celostní přístup. Podle jeho slov řeší ve firmě nejen samotný pracovní proces, ale na zaměstnance hledí komplexně a starají se o jejich wellbeing.

„Bezpečnostní standardy se snažíme přenést i mimo pracoviště a tím celkově ovlivnit prostředí. Třeba v Indii jsme připravili bezpečnostní kampaň zaměřenou na rodiny našich zaměstnanců včetně dětí. Lidé totiž slyší daleko lépe na to, když je jejich dcera nebo syn poprosí, ať nosí ochranné pracovní prostředky, než když zaměstnavatel vydá bezpečnostní směrnici,“ popsal Yannick Loberger.

Váš mozek je váš nejdůležitější bezpečnostní nástroj

Alespoň to tvrdí Larry Wilson, konzultant bezpečného chování s více než 25letou praxí ve firmách po celém světě. Je také autorem několika knih o bezpečném chování, které čerpají z nejnovějších poznatků na poli neurovědy. A o metodách a poznatcích, které vtiskl do programu SafeStart, byla i jeho prezentace. Mimochodem, SafeStart dnes používají více než 3 miliony lidí v 60 zemích. Cílem programu je snížit riziko selhání lidského faktoru.

Moderní technologie se dnes do bezpečnosti práce zapojují běžně. Otázkou je, zda se investice do nich vyplatí. Odpovědí na tento častý dotaz byla případová studie britské značky Co-op, kde mimo jiné zavedli mobilní aplikaci pro sledování a vyhodnocování bezpečnostních incidentů.

Nová technologie měla pomoci lépe reagovat na bezpečnostní rizika a připravit účinná preventivní opatření. A to se povedlo. „Zavedení systému sledování nehod a skoro nehod, úrazů nebo napadení bylo výzvou. Přineslo nám to ale výborné výsledky. Zvýšila se bezpečnost našich lidí, ale odhalili jsme i místa pro celkové zlepšení naší práce a efektivity,“ zhodnotila projekt Sue Parker-Tantush, ředitelka pro bezpečnost práce.

Konference očima českých účastníků

„Každý HSE profesionál si přišel na své. V programu byly teoretické přednášky i příklady z praxe od

Zajímavou případovou studií prezentovala Sue Parker-Tantush z The Co-op Group

Larry Wilson a jeho program SafeStart

manažerů výrobních závodů, ve kterých popisovali své zkušenosti s bezpečnostními programy,“ hodnotil konferenci Petr Pilař, EHS manažer společnosti TE Connectivity v České republice. „Nejvíce mě zaujala přednáška o změně role bezpečnostního technika. Schopnost vyjednávat, vnímat osobnostní rozdíly a podle toho nastavit komunikaci, to jsou jen některé vlastnosti, které musí dnešní bezpečák ovládat. Prostě doba bezpečáka-policisty je už minulost,“ dodal.

Pokud litujete, že jste na pražské konferenci HSE FORUM 4.0 chyběli, určitě nepropásnete HSE360°summit v Berlíně, který se koná na konci ledna 2020. Opět ho pořádá společnost GLC. A co do rozsahu, kvality, témat i počtu řečníků má být ještě o něco větší.

KEITH HOLE:

SNAŽME SE BEZPEČNOST PRÁCE USNADNIT

Když moderátor hluboce rozumí oblasti, o které má hovořit, je to radost. A přesně to se povedlo na konferenci HSE Europe 4.0. Keith Hole je místopředsedou britského Institutu pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, zároveň vlastníkem společnosti TSM Consulting a bezpečnostní manažer. „Bezpečnost práce není o zákazech, ale o jednoduchých návodech, jak na to,“ říká v našem rozhovoru.

Keith, kdybyste měl v několika větách shrnout konferenci HSE Europe 4.0 v Praze, co byste vyzdvihl?

To, že na náš pracovní výkon a bezpečnost nemají vliv jen okamžitý stav a pracovní podmínky, ale také životní okolnosti. Nejnovější vědecké poznatky bychom měli využít, abychom lépe ovládali naše reakce a předcházeli zbytečným chybám.

V tom nám mohou pomoci nové technologie. Ergonomicky designované ochranné osobní pracovní prostředky, lokalizační a monitorovací systémy a třeba i rozšířená a virtuální realita. To vše by mělo vést k jednomu cíli: Ke vnímání člověka v souvislostech a komplexněji. To pak povede k větší motivaci lidí, jejich zapojení na všech úrovních, k lepšímu zdraví, vyšší efektivitě práce a k ziskovosti firem. Proto firmy vytvářejí strategie, které vidí bezpečnost práce v širším kontextu. Mluvíme o celostním přístupu. To je budoucnost – HSE 4.0 (pozn. redakce BOZP 4.0).

Firmy jsou často ochotné investovat miliardy do drahých technologií, ale už méně ochotné investovat do lidí. Například v České republice 26 procent manažerů vůbec nevidí bezpečnost a ochranu zdraví jako důležitý prvek pro konkurenceschopnost firmy. To je, mimochodem, nejvíc ze všech zemí EU. Proč se podle vás vyplácí investovat i do takových věcí, jako jsou wellbeing programy?

Všechno souvisí se vším. Když se vám rozbije drahá technologie, stojí vás to velké peníze. Stejně je to ale i s vaším zaměstnancem. Kvalifikovaný pracovník je přece stejně vzácný. Jeho dovednosti, znalosti... Vždyť jeho celková hodnota se ani nedá penězi vyjádřit. Existuje i řada odborných analýz, které vyčíslují ztráty, jež vznikají, když takového člověka ztratíte kvůli pracovnímu úrazu nebo nemoci z povolání. Je prokázáno, že každé 1 euro investované do bezpečnosti a ochrany zdraví pracovníků se firmě vrátí více než dvojnásobně (IOSH studie: The Healthy Profit).

Jedním z argumentů proti zavádění BOZP standardů je obava z další byrokratické zátěže. Co s tím?

Jak to řešit?

My v IOSH razíme heslo „Make it easy to be save“. Snažme se usnadnit bezpečnost, ne naopak. Bezpečnost práce není o zákazech, ale o snaze chránit lidi a jejich zdraví před nebezpečím. Není to o tom, jak znepříjemnit a ztížit lidem život. Pokud jim dáte stostránkovou směrnici, jak něco nedělat, tak si budete jistí, že si najdou cestu, jak ji obejít. Jednodušší je, dát jim jednostránkový návod, jak pracovat bezpečněji. Bezpečnost práce podle mě souvisí i s efektivitou a dá se řešit společně s dalšími pracovními postupy. Proto by pravidla pro bezpečnost práce měla být součástí celého pracovního procesu a neměla by být oddělená. Je to jen a jen o našem postoji.

Rozhovor vedla Markéta Reedová

Keith Hole má nejen odbornost v BOZP, ale i charisma

KDYŽ NÁS KLAME ZRAK: VIZUÁLNÍ GRAMOTNOST ZVYŠUJE BEZPEČNOST PRÁCE

Nevěřte všemu, co (ne)vidíte. Zrak nás totiž občas klame a tato vizuální zkreslení pak mají vliv i na bezpečnost práce. Zkrátka občas vidíme to, co vidět chceme, a ignorujeme realitu. Výsledkem pak může být i vážný pracovní úraz. Výzkumníci z Campbell Institute proto učí lidi „správně vidět“. A slaví úspěchy. Zdá se, že takzvaná vizuální gramotnost zvyšuje množství odhalených rizik a přispívá k jejich nepodceňování.

Campbell Institute učí lidi „správně vidět“

V roce 2017 začal spolupracovat Campbell Institute, který je součástí Národní bezpečnostní rady USA, s Toledo Museum of Art, TMA (Muzeum umění v Toledo) a Center of Visual Expertise, COVE (Centrum vizuální expertízy) na výzkumném projektu, v rámci kterého vědci zkoumali přínosy vizuální gramotnosti pro bezpečnost práce.

Na začátku Campbell Institute položil jednoduchou otázku: Když se člověk „naučí vidět“, zlepší to jeho schopnost rozpoznávat rizika na pracovišti, a budou tak pracovníci v zaměstnání ve větším bezpečí? Odborníci předpokládali, že díky lepší vizuální gramotnosti budou zaměstnanci více vnímat pracovní prostředí, lépe mu rozumět a že v případě rizika zasáhnou dřív, než dojde k mimořádné události.

Když oči klamou: Tři přirozená vizuální zkreslení

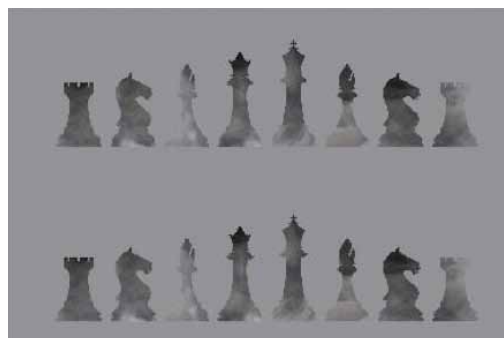
Na úvod jen stručný exkurz do světa vizuálních zkreslení. Ta jsou zásadní pro pochopení vizuální gramotnosti. Existují tři základní typy vizuálních zkreslení:

1. Někdy nedokážeme vidět, co je před námi, i když víme, že to tam je.
2. Jakmile něco vidíme, není možné to „nevidět“.
3. Prázdná místa si vždy doplníme tím, co očekáváme, že by tam mělo být.

Jiný příklad toho, že nedokážeme něco rozpoznat, i když víme, že to tam je, si ukážeme na následujícím obrázku. Řekněme, že víte, že šachové figurky v horní polovině obrázku mají stejnou barvu jako šachové figurky v dolní polovině obrázku. Ale... Vidíte to?

Vše, co vidíme, vychází z kontextu. To, že nemůžeme na vlastní oči vidět stejnou barvu šachových figurek, způsobuje rozdílné pozadí. Co se stane, když obě pozadí sjednotíme?

Najednou jasně vidíme, že obě sady šachových figurek mají stejnou barvu. Naše schopnost „vidět“ věci tedy závisí na dalších podnětech, které jsou vizuálně přítomné v prostředí nebo v pozadí.

Vezměme si například tento obrázek. Vidíte to?

Otázka vás navádí k tomu, že byste něco vidět měli. Ale co?

Jakmile barvy obrázku změním, je jasné, co na něm je.

Když se teď znovu podíváte na černobílý obrázek, stále v popředí rozpoznáte levharta, přestože jste ho předtím neviděli. Zkrátka: Jakmile něco jednou vidíte, je těžké si vybavit, jaké to bylo, když jste to neviděli.

Uvedme si poslední příklad vizuálního zkraslení. Naše mysl neustále doplňuje „prázdná místa“ podle toho, co očekáváme, že bychom měli vidět. Podívejme se třeba na tento první obrázek.

Dokázete tohle přečíst?

I když některá písmena z obrázku odstraníme, pořád jsme schopní větu přečíst:

Dok žete t hle přečís ?

Zvládneme dokonce přečíst i jiné věty, ve kterých chybí písmena, přestože jsme je celé předtím neviděli.

T d' čt te t hle.

C t d' čt te?

Na těchto příkladech jsme si vysvětlili, jak fungují přirozená vizuální zkraslení, a ukázali jsme si, že schopnosti související s vizuální gramotností se zlepšují, když se s těmito zkrasleními dokážeme vypořádat.

Strukturovaný pohled jako základ bezpečnosti

Anomálie a potenciální rizika na pracovišti tedy s větší pravděpodobností zaznamenáme, když se soustředíme a na pracovní prostředí se díváme „jasnými“ očima. Zároveň si dáváme pozor, abychom „nedoplňovali“ vizuální detaily, které podle zvyku očekáváme. Někdy jsou právě takové detaily a naše „slepota“ vůči nim tím, co způsobí úraz.

Pro to, aby člověk zvítězil nad vizuálními zkrasleními a slepotou z nepozornosti, Centrum vizuální expertizy (COVE) doporučuje strukturovaný způsob pohledu na pracovní prostředí. Ten začíná pohledem z nadhledu, tedy pohledem na celou scénu, a pokračuje zaměřením se na jednotlivé detaily. Nejprve se díváme na hranice vizuální scény a pak se náš pohled přesouvá dovnitř. Z odborného bezpečnostního hlediska to dává smysl: Vždyť správný postup poté, co došlo k mimořádné události, začíná zhodnocením bezpečnosti celého místa a až poté se shromažďují další podrobnosti.

Pohled na hranice vizuální scény nebo pracovního prostředí je ale teprve prvním krokem. Dalším krokem strukturovaného pohledu je hledání jednotlivých prvků vizuální gramotnosti – tedy linie, tvaru, barvy, povrchové struktury a prostoru.

Pozorovatelé by se měli ptát, jaká potenciální rizika vidí a pak jejich ukazatele hledat mezi pěti prvky. Těmi jsou horizontální/vertikální nebo zakřivené linie, tvary a úhly, teplé a studené barvy, nerovné nebo hladké povrchy a množství nebo nedostatek prostoru mezi předměty. Cílem tohoto postupu a pozorování je zpomalit proces myšlení, abychom to, co pozorujeme, dokázali důkladně a bez unáhlených závěrů interpretovat.

Mimořádné události: Můžete jim předcházet a lépe je vyšetřovat

Vizuální gramotnost pomáhá i v oblastech, které přesahují rozpoznávání rizik na pracovišti. Máme-li více pracovníků, kteří jsou vyškoleni „správně vidět“, pak jednak předcházíme mimořádným událostem, a také získáme podrobnější informace o událostech, které se staly. Vyšetřování mimořádné události přinese lepší důkazy. Z místa i od svědků.

Vizuální gramotnost pomáhá manažerům bezpečnosti prověřit a zkontrolovat účinnost nápravných opatření i jejich požadovaný účinek. A v neposlední řadě je školení ve vizuální gramotnosti neustále probíhajícím bezpečnostním školením zaměstnanců na všech úrovních. Cvičení jsou interaktivní, zapojují se při nich zaměstnanci i vedoucí a dopady na bezpečnost práce jsou pozitivní.

Schopnost rozpoznávat rizika pod drobnohledem

Cílem týmu výzkumníků z Campbell Institute je zhodnotit efekt školení ve vizuální gramotnosti a schopnost rozpoznávat rizika. Proto v pilotních výzkumech sledují kvantitativní i kvalitativní ukazatele.

Prvním kvantitativním ukazatelem je počet aktivně rozpoznávaných rizik nebo událostí, kterým se těsně předešlo (skoro nehod). Toto číslo by mělo narůstat. A to proto, že se u vyškolených pracovníků zlepšuje jejich schopnost vidět pracovní prostředí bez vizuálních zkraslení. Další ukazatele pak souvisejí s analýzou bezpečnosti práce (Job Safety Analysis, JSA), což je základní součást rozpoznávání rizik na pracovišti. Výzkumníci z Campbell Institute navrhuji sledovat, jak často jsou tyto analýzy vyplňovány a kolik z nich vyplní opravdu celý pracovní tým.

S těmito analýzami také souvisí ukazatele kvality. Mezi ně patří třeba to, zda manažer bezpečnosti zprávu zkontroloval, nebo to, jak a z kolika procent je zpráva vyplněná. Výzkumný tým také vyhodnocuje, jak se mění slovní zásoba použitá v těchto zprávách v závislosti na počtu vyškolených lidí. Sleduje i konzistentnost a srozumitelnost jazyka, kterým jsou JSA zprávy napsané, a zda díky nim mohou příslušní lidé na rizika reagovat správně a proaktivně.

První výsledky? Pracovníci více vnímají rizika

Výzkumníci už také mají výsledky z prvního pilotního místa – výrobního závodu Cummins. Po workshopu vizuální gramotnosti začal bezpečnostní tým označovat a kategorizovat rizika, která proškolení pracovníci rozpoznali. Od března 2018 prošlo workshopem 225 zaměstnanců. Ti následně pomocí prvků vizuální gramotnosti identifikovali 132 příkladů a díky iniciativě „Find It, Fix It“ („Najdi to, oprav to“), kterou firma zavedla, napravili 25 rizik.

Kromě toho, že bezpečnostní tým v Cummins sledoval množství a typy rizik, která zaměstnanci odhalili, porovnával i základní rizikové skóre, které zaměstnanci přidělili jednotlivým typům rizik ještě před kontrolou. A zdá se, že školení vizuální gramotnosti zvýšilo u zaměstnanců vnímání rizik a zároveň snížilo jejich toleranci. U určitých rizik pak vzrostlo i skóre celkového základního rizika.

Změny ve skóre odhalení, v závažnosti a v míře základního rizika u zvoleného nebezpečí před a po školení vizuální gramotnosti ve výrobním závodě Cummins.

Pád z výšky	Před školením vizuální gramotnosti	Po školení vizuální gramotnosti
Skóre odhalení	22	28
Skóre závažnosti	35	50
Skóre základního rizika	230	320

Nebezpečí spojené se stroji	Před školením vizuální gramotnosti	Po školení vizuální gramotnosti
Skóre odhalení	242	260
Skóre závažnosti	165	180
Skóre základního rizika	1 219	1 300

Uklouznutí, zakopnutí a pád na stejné úrovni	Před školením vizuální gramotnosti	Po školení vizuální gramotnosti
Skóre odhalení	50	74
Skóre závažnosti	45	105
Skóre základního rizika	310	670

Výzkum nekončí, rozvoj vizuální gramotnosti pokračuje

Výsledky workshopů jsou podle COVE zatím velmi pozitivní. Na základě 55 hodnocení, které výzkumníci obdrželi od podzimu 2018, by 95 % účastníků školení doporučilo svým kolegům. Celých 100 % souhlasilo s tím, že vizuální gramotnost je pro pracovní prostředí, zdraví a bezpečnost důležitá.

Zdá se, že předběžné výsledky výzkumného projektu a první zpětná vazba pracovníků a účastníků školení vizuální gramotnosti potvrzují vztah mezi vizuální gramotností, pracovním prostředím, zdravím a bezpečností. Výzkumný tým z Campbell Institute očekává, že se počáteční zjištění budou potvrzovat tím, jak budou zúčastněné společnosti pokračovat v zavádění vizuální gramotnosti do praxe. Celý tým bude nadále sledovat, jak si společnosti vedou, a výsledky plánuje publikovat.

V budoucnu chtějí autoři výzkum propojit i s jinými projekty Campbell Institute. Například s těmi z oblasti lidského výkonu a neurovědy nebo prevence vážných a smrtelných úrazů. O zavádění vizuální gramotnosti do praxe se pak postará tým COVE, který bude dále rozvíjet školicí a podpůrné materiály pro využití vizuální gramotnosti na pracovištích.

Pokud vás téma vizuální gramotnosti zaujalo, podívejte se na další informace a aktuální témata na: thecampbellinstitute.org/visual-literacy.

Joy Inouye

Joy Inouye je výzkumná spolupracovnice Campbell Institute. Pro institut zpracovala několik výzkumných témat včetně hlavních

ukazatelů z oblasti řízení životního prostředí a bezpečnosti práce v organizaci (EHS), vnímání rizik a managementu bezpečnosti na zakázku.

Je spoluautorkou článku o výzkumu hlavních ukazatelů EHS a o hlavních ukazatelích EHS také v posledních letech přednášela na mnoha konferencích. Její výzkum bezpečnosti na zakázku nedávno publikovali na stránkách BNA Occupational Safety and Health Reporter, na blogu NIOSH Science Blog a v rámci mnoha dalších on-line bezpečnostních skupin.

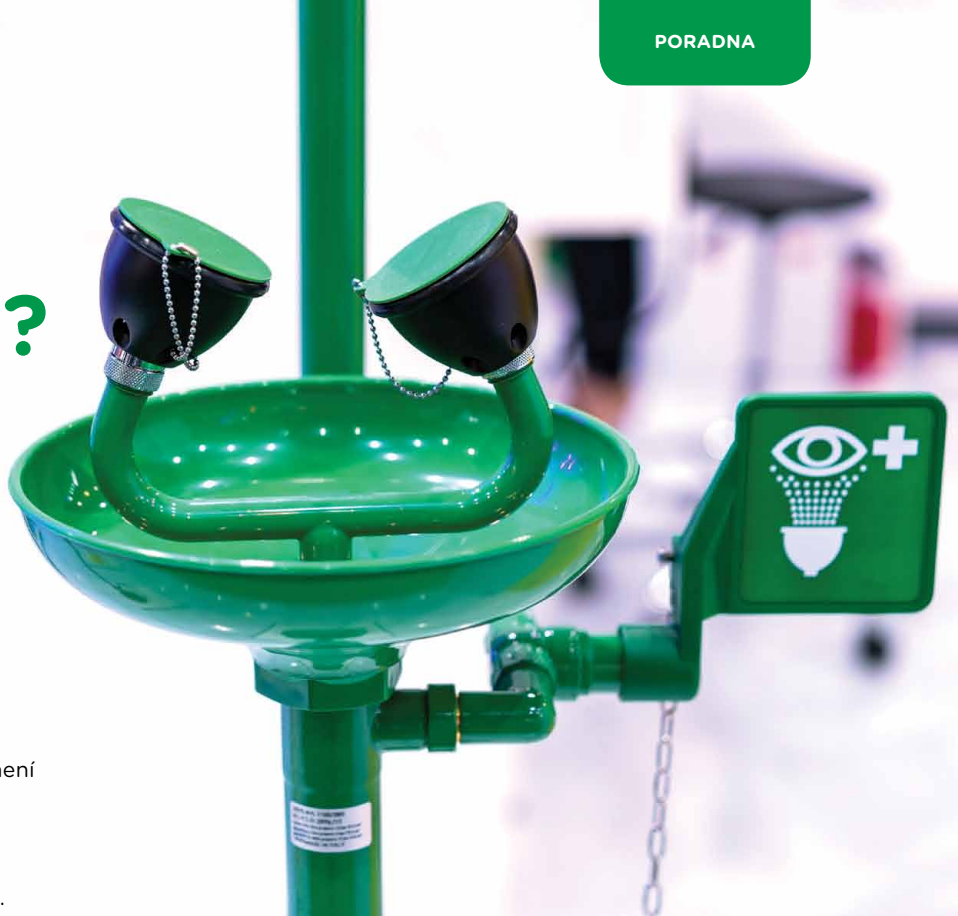
CO NA TO ODBORNÍCI?

Jsou oční sprchy nutnou součástí výbavy pracovišť? Pokud ano, kterých provozů se to týká? A jaká nařízení se vztahují k lékárníčkám a co musí být jejich obsahem?

Povinnost vybavit pracoviště očními sprchami není stanovena žádným obecně závazným právním předpisem. Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. i) zákoníku práce má zaměstnavatel povinnost zajistit zaměstnancům poskytnutí první pomoci. Podle ustanovení § 102 odst. 6 zákoníku práce spolupracuje zaměstnavatel při zajišťování první pomoci se zařízením nebo lékařem poskytujícím závodní preventivní péči. Vše vychází z prevence rizik, z toho, jak zaměstnavatel vyhledává nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, jak zjišťuje jejich příčiny i zdroje a jak je hodnotí a jaká přijímá opatření k jejich předcházení.

Vybavení pracovišť očními sprchami do jisté míry souvisí s poskytováním osobních ochranných pracovních prostředků, pracovních oděvů a obuvi, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů. I v nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků, se stanoví, že konkrétní množství mycích, čistících a dezinfekčních prostředků určí zaměstnavatel po vyhodnocení rizik.

Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, v ustanovení § 53 o zásobování pitnou vodou a vodou pro zajištění osobní hygieny zaměstnanců stanoví, že: „Prostor určený pro práci musí být zásoben pitnou vodou v množství postačujícím pro potřeby pití zaměstnance a zajištění předlékařské pomoci a teplou tekoucí vodou pro zajištění osobní hygieny zaměstnance. Při práci s biologickými činiteli a s látkami, působícími dráždění pokožky nebo senzibilizaci, s toxickými a vysoce toxickými chemickými látkami, s karcinogeny kategorie 1 a mutageny kategorie 1, látkami žiravými, při práci ve výrobě kosmetických prostředků, v úpravách vod a vodovodů, holičství, kadeřnictví, pedikúře, manikúře, kosmetických, masérských,

regeneračních a rekondičních službách, v provozovnách živností, při nichž je porušována integrita kůže nebo ve kterých se používají k péči o tělo speciální přístroje, například solária nebo myostimulátory (dále jen „činnost epidemiologicky závažná“), musí být zajištěna tekoucí pitná voda přímo na pracovišti. Pokud to povaha práce na těchto pracovištích vyžaduje, kromě pracovišť určených pro výkon činnosti epidemiologicky závažné, zřizují se ruční sprchy. Na pracovištích s žiravinami musí být zajištěna i možnost vyplachování oka pitnou vodou.“

K tomu je možné poznamenat, že toto nařízení vlády je již v pořadí druhé, nabylo účinnosti 1. ledna 2008 a ani ono neukládá zaměstnavateli povinnost vybavit pracoviště očními sprchami. Oční sprchy však bezesporu znamenají pokrok, v praxi jsou vhodné k první pomoci při zasažení očí horkými tekutinami, kyselinami, louhy nebo jinými látkami, neboť výplach očí by měl následovat okamžitě po nehodě. Proto je třeba takový postup zaměstnavatele jistě ocenit.

JUDr. Eva Dandová

Specialistka na pracovní právo a BOZP.

Působí v právním oddělení ČMKOS.

Máte nějaké otázky týkající se BOZP nebo podnikové ekologie? Pošlete je na e-mail: poradna@happyend.cz. Ve spolupráci s vydavatelstvím Verlag Dashöfer odpoví na vaše dotazy zkušení odborníci.

MULTIFUNKČNÍ ŽEBŘÍKY, SCHŮDKY A PLOŠINY

Montážní a údržbářské práce v jakémkoli provozu se neobejdou bez žebříků, štaflí, schůdků a jiných produktů pro práce ve výškách. Proto vám nabízíme výrobky značky KRAUSE. Společnost KRAUSE poskytuje vysoký standard svých produktů a má více než 100 let zkušeností s výrobou lešenářské techniky.

ŠTAFLE

- hliníkové s plošinou, madlem nebo poličkou
- odolná a zároveň lehká konstrukce
- vysoká stabilita
- 3 až 7 příček s protiskluzovou úpravou

SCHŮDKY

- ideální pro průmyslové použití
- maximální stabilita
- odolný a lehký hliník
- 2 až 4 schůdky s hloubkou 24 cm
- protiskluzové

KLOUBOVÉ ŽEBŘÍKY

- univerzální použití jako opěrný žebřík, štafle a pracovní plošina
- patentovaný kloubový systém
- dvě stabilní protiskluzové nohy
- šetří úložný prostor

OPĚRNÉ ŽEBŘÍKY

- nízká hmotnost
- 7 až 12 příček
- varianta s 12 příčkami doplněná o nohy pro zvýšení stability

MOBILNÍ SCHODY S PLOŠINOU

- odolná hliníková konstrukce
- ideální pro práci blízko u regálů
- zábradlí kolem plošiny
- 60 x 70 cm
- 4 kolečka, 2 brzdy

TELESKOPICKÉ ŽEBŘÍKY

- použití jako opěrný žebřík nebo žebřík pro práci na schodech
- patentovaný systém pro pohodlné nastavování
- dvě protiskluzové nohy

Detailní informace a ceny na www.happyend.cz/zebriky-schudky-a-plosiny

POJÍZDNÝ MAGNETICKÝ SMETÁK

Smeták je určen pro úklid drobného kovového odpadu ve skladech a průmyslových provozech. Smeták funguje na principu magnetu. Odpad ze smetáku jednoduše odstraníte díky pojistce.

- šířka smetáku 46 a 76 cm
- teleskopická rukojeť
- zatažením pojistky na smetáku uvolníte sebraný odpad
- nosnost 20 kg odpadu

Detailní informace a ceny na www.happyend.cz/odpadove-hospodarstvi

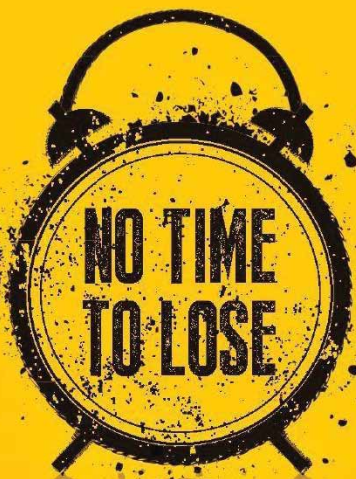
BEZPEČNOSTNÍ NŮŽ NA POLYSTYREN

Nůž s vroubkovanou čepelí speciálně navržený na řezání pěny a polystyrenu. Usnadňuje a zefektivňuje práci s nimi a díky velké hloubce řezu není problém ani se silnými materiály.

- ideální pro řezání pěn a polystyrenů
- velmi dlouhá čepel s hloubkou řezu 73 mm
- automatické zasunutí čepele a pojistka proti vysunutí
- sklolaminátové lehké tělo odolné proti poškrábání
- pro praváky i leváky

Detailní informace a ceny na www.happyend.cz/bezpecnostni-noze

NENÍ ČASU NAZBYT!

Ročně 742 000 mrtvých. Pokud si myslíte, že jde o počet obětí válek nebo přírodních katastrof, jste na omylu. Jedná se o oběti rakoviny z povolání v celosvětovém měřítku. V EU ročně zemře 142 400 lidí na nemoci z povolání a zhruba třetinu z nich lze připsat nebezpečným látkám na pracovišti.

Rakovina způsobená karcinogenními látkami, kterým jsou zaměstnanci v práci vystaveni, tak představuje jednu z nejčastějších příčin zbytečných rakovin u dospělých lidí. Miliony mužů a žen, od instalatérů přes učitele až k silničářům, riskují, že je postihne rakovina plic, kůže nebo močového měchýře jako důsledek práce, která je živí. Přidejte se s námi ke kampani mezinárodní organizace IOSH No Time to Lose (Není času nazbyt) a společně usilujme o změnu. Více informací najdete na www.notimetolose.org.uk nebo twitter.com/_NTTL.

IOSH 2019: DALŠÍ KROK I ROK V BOZP

Podle britské mezinárodní organizace bezpečnosti práce IOSH se mění nároky zaměstnavatelů na kompetence BOZP manažerů. Odpověď na to, jaká bude role „bezpečáka“ v rychle se měnícím světě, hledali i účastníci výroční IOSH konference pod názvem: TAKE THE NEXT STEP. V polovině září se v Birminghamu sešlo 725 delegátů a na programu bylo 44 přednášek, seminářů a workshopů. Ty pokryly většinu aktuálních témat na poli BOZP, a to včetně nových profesních trendů i rozvoje moderních technologií. Více informací najdete na www.bit.ly/iosh2019conference.

HSE360° summit

30–31 January, 2020
Sofitel Berlin Kurfurstendamm
Berlin, Germany

DALŠÍ HSE 360° SUMMIT TENTOKRÁT V BERLÍNĚ

Zúčastněte se pokračování dalšího ročníku úspěšné akce HSE 360° Summit. Konference se koná v Berlíně 30. a 31. ledna 2020. Setkáte se zde s více než 200 odborníky na bezpečnost práce a podnikovou ekologii. Vyslechnete si přednášky, případové studie a seznámíte se s použitím moderních technologií v řízení BOZP. Budete mít možnost zapojit se do dynamických workshopů a živých diskuzí. Zažijte to osobně! Více informací a program konference najdete na hse360.events.

Antikolizní systém

Až **26 %** všech **pracovních nehod** je zapříčiněno **kontaktem s manipulační technikou**. ALIS Tech s.r.o. nabízí inovativní řešení, které přispívá k prevenci před kolizí a zabraňuje pracovní slepotě.

Antikolizní systém funguje na bezdrátové komunikaci mezi vozíkovými lokátory a osobními lokátory.

Komplexní systém

Antikolizní systém má hned několik funkcí, které ve spojení s LED projektory vytváří ucelený systém.

Světelná vizualizace

Vibrační upozornění chodce

Zpomalení/zastavení vozíku

Autonomní otevírání vrat pro VZV

Výhradní zastoupení pro Českou republiku
HAPPY END CZ, a.s.

www.happyend.cz/alis

HAPPY END

Výhradní dovozce pro Českou republiku **HAPPY END CZ, a.s.**

ALWAYS
THE BEST
**PROTECTION
PROFILES**

 mpm
PLASTIC PROTECTIONS

